

ცნობის უპრცელი

სურათებიანი ოამატება

მეჩქემ გავო

(დასრული*)

ლიხანს იჯდა გაშტერებული, გაშეშებული, დაღვრე-
მილი, შებლმეკმუნეხილი და თავში ჩაქუჩ-დარტყვილი. ცოტა
ხნის შემდეგ ჯერ ერთი ცრემლი მოიწმინდა, მერე—მეორე,
მერე—მესამე, მერე კი კარგა ხანს თვალებიდან ჰრლი ხელცა-
ხოცი უარ მოუშორებია. შემდეგ ფაჯარასთან მივიდა და
გარეე ყურება დაიწყო.

ბიკმა ვახშამი, ლული და ღვინო შემოიტანა.

— ხაზეკამ, უჩემოდ ნუღარაფერს ნუ მისცემთა.— სთქვა
მან და პასუხი არ მიიღო, გვიდა. პაპაშს ეს სიტყვები
თავზე ახალ მებდა დაატყდა: თავბრუ დაეხვა, თვალთ კლემ-
ნელდა და რომ არ წაქცეულიყო, სკამზე ჩამოჯდა.

მაშინვე გვრტებთ, ჰუკები და წიწილები შემოვიდნენ,
ღვინო და ლული დალიეს და გვიდნენ; შემდეგ კიდევ შე-
მოვიდნენ, ბოლოები დაქალეს და კიდევ მოითხოვეს, მაგ-
რამ ბიკმა უარი უთხრა— თვითონ სტუმარმა უნდა მოითხო-
ვოსო. სიტყვა „სტუმარი“ პაპაშს გულამდის ჩასწვდა. გვერ-
ტები და წიწილები კი გაკვირდნენ, ხან ბიკს და ხან პაპა-
შს შესტკეოვდნენ და განმარტებას ელოდნენ.

პაპაშს ჯერ ეწყინა, მერე შერცხვა, გაიოთლდა, მიბ-
რუნდა, ჯიბიდან ორი ოქრო ამოიღო, მივიდაზე დაჰყარა
და დაიყვირა:

— ამის ღვინო მოიტა! ჩქარა!

პაპაშმა გაჯავრდა, გაბრზდა: ბეგრი ღვინის დალევა,
დათრბადა, ბასურობის დაღწევა, ერთი აყალიბაჟისა და
„სკანდალ“-ის მოხდენა მოუნდა და გულშიაც იმ ლაქის
ცემა განიზრახა, რომელმაც ეს არის იმის გვერტებთან შე-
არტყვინა, აწყენინა და გააწიოთა.

— ჩქარა, ღვინო, თორემ დამგებრეკ!— მიიძახა მიმავალ
ლაქის და აღეუბნებულმა ოთახში სიარული დაიწყო, მაგრამ
მაშინვე შეჩერდა, დონჯი მამოიყარა, ჯერ კმაყოფილებით
გაიღიმა, მერე გადაიხარხარა, ჩაიხიხითა, ჩაიკისკისა და თან-
და თვითი ფული ამოიღო, წიწილებს მიუყვარა და თანაც
ყვირადა:

— ჯუ-ჯუ-ჯუ-ჯუ! წია, წია, წია! ჰუკა, ჰუკა, ჰუკა!
წიწილებმა და ჰუკებმა ხმა ამოიღეს და ყვირილთა და
სიკლით იატაკზე ფოფხვა დაიწყეს.

ღვინო რომ მოიტანეს, პაპაშმა ერთი ბოთლი მოიყუდა
და დასვენებულად დასალო; მერე მეორეც დასალო, შემდეგ
ჰიკები აავსო, ჰუკებს დაურთავა, მრავალ ვაშერ ამღვინდა
და თავის სადღებო დავაღვინა. თვითონ ბაითი დაიწყო,
მაგრამ არ გათავა და ჩუმად თვალდახრი ცრემლი მოი-
წმინდა. ერთი ჰიკა რომ დალია, ტახტზე პირვეე მიწვა,
ჩუმად ცრემლები იწმინდავდა და თანაც ბუბუბუბებდა:

— ეამეო, ჩემო ჰუკებო... გვერტებო, წიწილებო...
ჰამეთ და დასუქლით...

— დე დალიე, პაპაშ!— უთხრა ვიღაცამ.
— მე, გვერტებო?... მე დალიე, აღარავის უნდოვარ...
პირი კვლავისკენ მივიღო, ხმა აუკანკალდა.

— ჰუკებოჯან, გვერტებოჯან... მალე დავო გვეყოფით...
წავაღ... მაგლებენ... ეხლო თქვენი რთვა, იტყვიოთ... მე კი
მიიხილენ, მაგლებენ... აღარავის არ უნდოვარ...

ტიროდა, ცრემლებს ჰკლავდა, სლოკინებდა, მხრები
უთრთოდა.

ხანუმა შემოვიდა, ქალები ზალმა გარეკა, თვითონ კი
თავის ალავზე მოიკეცა და ჰიკების თვალი უყო. ჰიკებლამ
პაპაშ-ლიდის გაჭირვებითა და ვიფივალბით ააყენა, ხან არ-
ცხებდა, ხან არავებდა, ხან ებუტებოდა და შინსიკენ ეწე-
ოდა.

ორივენი ბარბაციო გავიდნენ.

— ზალმა პაპაშ ისევ შერტრა და წიაბუბუბუტა:

— მშვიდობით... მშვიდობით, ჩემო წიწილებო...

ამაზე მტრე ევლარა მოახერხარა და ისევ ჰიკებს გაჰ-
ყვა.

პაპაშმა ჰევეო სართულში ცხოვრობდა. ორ პატარა ოთახ-
ში მისი ოჯახი იყო მოთავსებული, მესამეში და უფრო მო-
ზარდლოში კი—სახელოსნო.

პირველ ოთახში ბნელოდა, მეორეში სანთელი ოდნებ
ბუტუბუბავდა. იქ თათქმის დაბრმავებულსა და მარად უსიტყუო—
პაპაშს ცოლისა და მის ერთ წყეილ ქალ-ფესქმინათ.

ოთახში პაპაშმა დაღვრემოდ-დაღვრებული შვეიდა. მეორე
ოთახში (ოტა ხანს ბავშვების ჩუბარული ისმოდა, მაგ-
რამ მალე მისწყდა. პაპაშს თავ-პირი ჩამოსტროდა, თავი ჩა-
ქინდრული ჰქონდა, ფეხებს ძლივს მიათრვდა და კვდელს
ეფეთვიებოდა. უკან ჰიკებო მისდევდა და რაღასაც ბუბ-
ბუბუბებდა.

პაპაშმა ტანისმოსისინად ტახტზე მიწვა, ხელები თავვეშე
ამოიღო, ღრმად ამოიხრნა და თავის ჰუკებისა და წიწილების
ფიქრს მიეცა.

ოთახში ცხებოდა, პაერი შეზუთული იყო. მეორე ოთა-
ხიდან ოდნებ იღა კარგში სანილოს მკრთალი შუკი შემო-
დიოდა და ქაჩაზე მიწოლილ ჰიკებს უკან კედლებზე და-
თრთოდა. ჰიკებო დროგამომშვებით დარგებისა და უკმაყოფი-
ლებების კილოთი რაღაცს ბუბუბუბებდა და თან კრუსსით
ერთ გვერდიდან მეორე გვერდზე ბრუნდებოდა.

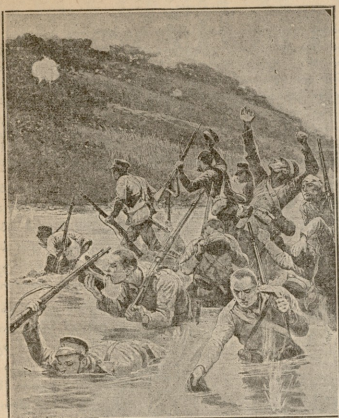
ზევიდან ჯერ იანიანოს ხმა და ფეხების ბრახი-ბრახი
მოისმა, მერე ორივე შესწყდა და სამავიგროდ ეყბოლის ბა-
გვარ სიმღერის ხმა წამოვიდა. პაპაშს ერთ-ერთი გვერტი
დანერტულისა, გაზარტულისა და ხინწიანის ხმით ჩაქუჩ
ი ურხო მათესა მღეროდა. პაპაშმა ყური დაუღო, ქსენის
ხმა იტრა და ზვით ასელო, ხანუმა გალონდებოდა და საყვდუ-
რის თქმა მოუნდა, მაგრამ ვერ გაბედა... შერცხვა, რადგან
ნლომა დაქაოვული ჰქონდა, გვერტებსა და წიწილებს ვეღარ
დაჰპატებდა და ხანუმაც ფული ხელმეორედ მოსთხოვდა.

ქალებს, უეწველია, უკვე გაბუბული ექნებოდათ, რომ პაპა-
შს ხანუმაში ემართა და ამის გამო პაპაშს შესაფერის ყურა-
ღებით აღარ მოეპყრობდნენ.

პაპაშს რაღაც მიზეზით სინდისიც ჰქენჯნიდა, თითქო
რაღაც მოიპარა და მისმა გვერტებმა ამ ჰურდობაში ამხი-
ლესო.

მაშლის ყვილამდის გაუწმრველად იწვა და დაღვრე-
მილი, მოღრუბული, მოხუჭული და მწარედ დარღებით მო-
ცული ბნელ კუბებს მისწრებოდა.

მეორე ღვინოც ტულ გუნებზე აღდა; ცოლის სეცემა, ავდა-
რში ბავშვები გარედ გაყარა და ჰიკებსასაც შეუტრა. სა-
ხელოსნოში მისალო შვეიკალიდა; პაპაშმა ფულის უკონ-
ლობის გამო ვერ იყდა. სან ხელოსანი მთელ დღეს უსა-
ქმოდ იყო. საღამომდის ჩაფიქრებული უსაქმოდ ქუბებში

აშანგლები წყურვილს იკლავენ ტხარ სრდაის დროს.

Въ мона-ашки я-а-а поды-у-у...

მერე დღეს პაპაშა ზევით არ ასულა. მესამე დღეს თავის ცოლს ძველი ვერცხლის ქაშირი მოპარა, დაგარავა, ხანუშასთვის ერთი კარგი პაღაღადი და ლეჩაქი იყიდა, წიწილეთისთვის კი ხილი და ქიაცელას ხელით ზევით აგზავნა. ქიაცელი მაშინვე დაბრუნდა.

— ჰი! რაო?

— მიილო, მგარამ... საქმე ცუდად ირის. — ამიოხრა ქიაცელამ და სიარულის შემდეგ დამოავრა: — თუ ზგ ფული არ მოიტანა, ვერჩილებო... ეგრე ტკვა. — ქიაცელამ ისევ ამიოხრა, თავი გაქან-გამოაქანა და ისევ ზევითვე გასწია.

ამის შემდეგ პაპაშა ზევით მხოლოდ რამდენიმე წუთით-ღა ავიღოდა ხოლმე: კუთხეში მიკუნჭული იჯდა, მობუზული იყო და დაღონებული სევდიანად გამოიყურებოდა ხოლმე. კამფეტებს ჩუმით და ქურღულად არიგებდა, შემდეგ დაღონებულად ვინ ბრუნდებოდა და აღედგებულ გულს თავის ცოლის ცემითა და ბავშვების გარედ გაყრით იმშვიდებდა. სახელოსნო სამი დღის წინად დაეკრა, რადგან მასაღა არა ჰქონდა და ხელოსნებიც გაიქცა-გამოიქცნენ.

ერთ დღეს პაპაშამ თავის ცოლს, რაც ვერცხლელობა ჰქონდა, გამოართვა, თავის ქაშირიც ზედ დუშაბა და დაგარავა. ზოგი ფული ხელოსნებს მისცა, ზოგიერთი წყველი კარგი ფესხაკ-მელი და ტუბილელობა იყიდა და ხანულას აუგზავნა, მგარამ ხანულამ არ მიიღო, უკანვე დეუბარუნა და თანაც შემოუთვალა, აქ აღარ ამოხვიდო.

ერთი კვირის განმავლობაში ზევით აღარ ასულა. დილიდან საღამომდის დაღონებული და თავჩაქინდრული ქუჩებში დადიოდა. მარტოდ ყოფნა უნდოდა, ქიაცელას ეპარებოდა, ეპაღებოდა, ნაცნობ მელქუჩეებთან შედიოდა, მთელ საათობით კუნჭულში ჩუმად, ხმა-ამოუღებლად იჯდა და დროს გასატარებლად ღვირის სვამდა.

რამდენიმე დღის შემდეგ პაპაშა სასამართლოდან მოდიოდა. აქეთ-იქიდან ნაცნობი მელქუჩეები საღამო აძლევდნენ, უპასუნენ, ეპარებოდნენ და რაღაცა ეკითხებოდნენ, მგარამ პაპაშა არავის ხმას არ სცემდა, ყურადღებას არ აქცევდა და აჩქარებული ლასლასით შინისკენ მიემშურებოდა. საღამომდის გულაღმა ტახტზე იწვა და ფეკრობდა. იმ დღეს არც

ცოლისთვის უცენია, არც ბავშვებს გასჯავრებია და არც ქიაცელას დალაპარაკებია. საღამო გაშა ადგა, ნახევარ საათს ბნელ ოთახში კუთხიდან კუთხემდე დადიოდა, მერე შედგა და ხანგრძლივ ფეკრის შემდეგ ჩჭარის ნაბიჯით ხანუშასკენ გასწია. კიბეზე არ ისვენებდა, არც კარებთან გაჩერდა და აღარც ოფლის რემუნდავდა. მუხლები უკანკალვდა, გული მძლივრად უცენდა და ფეხებიც დასუსტებული ჰქონდა, მაგრამ მინჯ უკაზლად და გაბეზულად მიდიოდა. ზალაში მაშინვე ისიწმე ჩამოვარდა. მხოლოდ ჩურჩულიღა ისმოდა. ქაღებმა ხანუშასკენ მიმავალი თავ-ჩაღუნული პაპაშა თვალთი გააცილეს და ისევ ჩარჩული დაიწყეს. ხანულმა ჩვეულებრივად ტახტზე იჯდა და გაშტერებული ზალისკენ იყურებოდა. პაპაშა იმის წინ გაჩერდა, რილაკის თქმა უნდოდა, მაგრამ ვერაფერს ვერ ამბობდა, ენა დებდა და მხოლოდ ხენეშოდა. ერთი წუთის შემდეგ დაბაღისა და ათროლეგულის ხმით ჰკითხა:

— ხანულა, ეს რა მიყავი... ჰა?... რათ... რათ მიყავი... მისი ხმა ჯერ მხოლოდ საყვედურს გამოხატავდა. მუქარა, უკმაყოფილება და აღედგება არ იშობდა.

ხანულამ პაპაშას ზედაც არ შეწედა და დაბაღის ხმით გულ-გრილად მიუგო.

— შენი ბიალია.

— ეს რა მიყავი, ჰა?... რა მიყავი... რა... რა დაგიშავე...

პაპაშა ნაწყვეტ ნაწყვეტად დაბარაკობდა. მის ხმას სიტუაციი დაეტყო.

— ი! კარგი ერთი და! აბა ეხლა რაღა დროს მიგაზე ლაპარაკია?

— არა, დიაცა... მითხარი, რა დაგიშავე... ჰა, რა დაგიშავე?...

— ტუთილად ლაპარაკობ. ეხლა, სულ ერთია, აღარა იქნება არა.

— არა, დიაცა... მითხარი, რა დაგიშავე მეთქი? პაპაშამ ხმას უშაბა.

— კარგი, გეყოფა: წადი დაიძინე. — ურჩია ხანულამ და ასაღიკამდ მიუთხადა.

— მე შენ გეკითხები, რა დაგიშავე მეთქი!

— შენ ნუ ყვირი, თორემ მე ვიცი შენი! — დაემუქრა ხანულა.

პაპაშა გაჩუმდა. ჯერ ერთ წუთს თითს უწინვედა და პირდაპირ თვალმშუი უსურებდა, მერე კი დაბაღის ხმით უთხრა:

მარშალი ითამა და იმისა შტაბი ვაფორის წარმოდგენას დაითამაშა, ტენ. კურაპატკინისკუელ ააღმა.

— შენ, ხანულა, უსინიღისო დედაკაცო ყოფილიხარ... შენ... შენ სინიღისი არა გეჩინია...

— ვაზო, გაჩუმდი, თორემ ინანებს! — დაუბღვირა ხანულამ და გამოიწია.

პაპაშა ხანულას არ შორდებოდა, მის ცხვირ წინ განუწყვეტლად თითს იქნევდა და დაჩინებით იმეორებდა:

— უსინიღისო ხარ!.. უსინიღისო... უსინიღისო... უსინიღისო...

ორმა ბიჭმა მკლავებში ხელი ჩაავლო და კარებისკენ წევა დაუწყა.

პაპაშა ავლდა, ყელში რაღაც მოაწვა და სუნთქვა გაუჭირდა.

— უსინდილო... უსინდილო... უსინდილო... ხრიალებდა პაპაშა და განთავისუფლებას ცდილობდა. ბიჭები არ უშვებდნენ და კინისკენ წევიდნენ. პაპაშამ ხელი გაიქინა და ერთ ბიჭს პირისხეში მოარტყა. იმავე წუთს თვითონ პირისხეში რაღაც მოხვდა.

თვლიდან ნაპერწკლები წამოსცივდა, თვალ წინ წითელია რგოლებმა ვაჟაბინის და მუხლებში ძალია გამოეცალა. თვლებიდან ნაპერწკლები მკორეთ, მესამეთ და მეოთხეჯერაც წამოსცივდა; შემდეგ კი იგრძნო, თითქოს თბილი ბურუსში გაეხვია და ეს სითბო ესაიბოვნა. მერე თითქო ღრმა და უძირო ორმოში ჩავარდა... იქაც თბილია და იქ წოლაც სსიაიბოვნო იყო...

ოციოდე დღის შემდეგ პაპაშას წოთახში სამოსამართლო ბოქალაი, ხანუმა და კიდევ ვიღაცა დადიოდნენ, ყვე-

ლაფერს სინჯავდნენ, ათვალერებდნენ და რაღაცას სწერდნენ. ბოქალუსა და დარბაისლ ხანუშას მობუზული, წელში მოხრილი და ყურებადის პალტოში ჩამჭერილი ქიაყელა მისდევდა და რაღაცას ბუტბუტებდა. იქითა ოთახში პაპაშას ცოლი ხმა მალთა ტირიდა. ბავშვები კაბახე ემოწილდებოდნენ და ბოქალუსა და ხანუშას ეწაღებოდნენ. შემოსსეველ კარებიდან პოლიციელი და მედუნე იცქირებოდნენ. თავშეხვეული და ყბა-ახვეული პაპაშა კი ლოცინში იწვა. ექვს შესქეროდა და დრო-გამოშვებით ხელის გულით ლოცებიდან და თვლებიდან ცრემლებს იწმენდადა.

ძინებში გამოხვეული პაპაშა საღამოსის ბაზარში დაბუნდებულს, კარგად რომ შემოღამებდა, ქიაყელას პოულობს და თავის ქუცებსა და წიწილებთან მიდის. ქიაყელა სისხლს აყოლებს ნახველს და ყოველდღე სიკვლის ელის, მაგრამ პაპაშას მაინც არ შორდება და ორივენი ბინდიდან შუაღამემდის ხანუშას სახლის წინ დადიან, ხალაში იცქირებან, გვირგვინზე და წიწილებზე მსჯელობენ და ხალაში შესვლის ნატრობენ,

— ქალბატონი „ბოდიშს იხდის, ვერ მივიღებთ“, რაღვან ტანთ იცვას.
— საეკირველია, ყოველთვის რამე მიხვია: ხანჯიკვასში, ხან იხდის... მამო რილის შეიძლება ნახვა?
— ან ერთხან და ან მეორის შემდეგ.

— გადასწერეთ ჩემი ხელნაწერი?
— დიალ.
— რიგვარ მოგვეწონათ?
— უკატრავად, არ წამოკითხავს.

მაგრამ ვერ ბედავენ, რაღვან შესაფერი ტანისამოსი არა აქვთ. ხანუშამ თავის ქალები ქვეითა სართულში გადმოიყვანა, რაღვან იქ ხალხი უფრო მეტად ხვდება და ხალაც დიდია. შუა ღამისას პაპაშა და ქიაყელა შინ მოდიან, ორივენი ერთ ქეხაზევებიან ტ ხშირად მთელ საათობით ისევ თავიანთ გვირგვინებსა, ქუცებსა და წიწილებზე ლაპარაკობენ. შურიით იგონებენ თავიანთ ბრწყინვალე წარსულს, ოხრავენ, ერთმანეთს ამტკუნებენ, მაგრამ თავიანთ ლაპარაკს როლოს მაინც ისევ გვირგვინთა ტ წიწილებით ათავებენ...
მ. ალაშაშვილი.

შეუბნადლებულნი

